

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
I. Określenie rodziny	11
1. Rodzina małą i podstawową grupą społeczną	12
2. Rodzina instytucją społeczną	14
3. Rodzina systemem społecznym	15
a) Układ postaw miłości	15
b) Układ uzupełnień i dominacji	17
c) Układ socjalizacji	18
d) Układ wspólnego działania	19
4. Więzy rodzinna	19
5. Definicja rodziny	26
II. Rodzina środowiskiem rozwoju lub zagrożenia dla człowieka	29
1. Człowiek zagrożony w rodzinie	33
a) Zagrożone istnienie człowieka w rodzinie przez legalizację aborcji	33
b) Rozwój stanu osamotnienia	37
c) Osłabienie rodzinnej twórczości	41
2. Rodzina środowiskiem wszechstronnego rozwoju człowieka	41
a) Przeżycie wartości i godności własnej osoby	42
b) Rozwój twórczej osobowości	44
c) Ochrona przed wielkimi instytucjami, organizacjami i totalitaryzmem	46
d) Szkoła pełniejszego humanizmu	47
III. Rodzina a prywatność i życie publiczne	49
1. Rodzina a prywatność	51
a) Zmniejszanie się rozmiarów rodziny i wzrost jej odrębności w środowisku	52
b) Dominacja więzi osobowej w rodzinie i zawężenie postaw wobec małżeństwa-rodziny-dziecka	52
c) Cechy polskiego społeczeństwa	54
d) Stosunek państwa do rodziny	56

2. Rodzina a życie publiczne	58
a) Uczestniczenie rodziny w życiu publicznym przez socjalizację	58
b) Udział rodziny w życiu publicznym przez pracę zawodową jej członków	60
c) Angażowanie się rodziny w podstawowe sektory nowoczesnego społeczeństwa	62
3. Personalistyczna koncepcja życia społecznego podstawą łączenia prywatności i życia publicznego w rodzinie	63
IV. Kobieta członkiem rodziny i społeczeństwa	67
1. Kobieta współżycielką rodziny	68
2. Życie społeczne poza domem potrzebą kobiety	72
3. Praca zawodowa czynnikiem rozwoju kobiety	76
4. Praca zawodowa kobiety podstawą własnej pozycji społecznej	77
5. Dom potrzebuje żony-matki	79
6. Ku harmonijnemu układowi życia małżeńsko-rodzinnego kobiety z jej pracą zawodową	82
a) Zmiana oceny zadań domowych żony-matki	83
b) Rozwój infrastruktury rodzinnej	84
c) Życzliwsza organizacja pracy zawodowej dla żony-matki	85
d) Kształtowanie bardziej domowego wzoru męża-ojca	86
V. Rodzina zwornikiem pokoleń	91
1. Przestrzenie i duchowo sobie bliscy	92
2. Intymność, ale z dystansem	95
3. Dziadkowie opiekunami i wychowawcami wnuków	97
VI. Kulturotwórcza rola rodziny	105
1. Rodzina środowiskiem kształtowania twórczej osobowości	107
2. Rodzina środowiskiem kształtowania optymizmu społecznego	108
3. Rodzina wprowadza w świat znaczeń	109
4. Rodzina kształci właściwości poznawcze	110
5. Rodzina włącza człowieka w działanie	111
6. Rodzina tworzy własną kulturę oraz kształtuje system wartości i postaw	112
7. Rodzina ogniwem tożsamości narodowej i kulturowej	116
8. Uwarunkowania pełnienia kulturotwórczej roli przez rodzinę	118
VII. Charakter powiązań między rodziną i społeczeństwem polskim w okresie transformacji systemowej	121
VIII. Tendencje zmian polskiej rodziny w okresie transformacji systemowej	129
1. Zamazywanie się klarownego poglądu na małżeństwo i rodzinę	129
2. Upowszechnianie się wielości form życia małżeńsko-rodzinnego	130
a) Rodzina pełna	130
b) Rodzina niepełna	131
c) Związek kohabitacyjny	133
d) Małżeństwo bez dzieci	133
3. Rozwój więzi osobowej i partnerskich układów w rodzinie	134

IX. Sytuacja bytowa polskiej rodziny w okresie transformacji systemowej	137
1. Zubożenie społeczeństwa i rodziny	138
2. Niekorzystne zmiany w infrastrukturze rodzinnej	140
a) Sytuacja mieszkaniowa	140
b) Wypoczynek, lecznictwo i rehabilitacja	141
c) Oświata i uczestnictwo w kulturze	142
3. Bezrobocie	144
4. Zarobkowe rozłuki zagraniczne	145
5. Konsekwencje pogarszania się sytuacji bytowej rodziny	146
X. Rodzina wielodzietna	151
1. Zakres występowania rodziny wielodzietnej	151
2. Kategorie rodzin wielodzietnych	152
a) Rodzina z jednym żywicielem	152
b) Rodzina inwalidzka	153
c) Rodzina młoda	154
3. Sytuacja społeczno-bytowa rodzin wielodzietnych	155
a) Środowisko życia rodzin wielodzietnych	155
b) Wychowanie rodziców w rodzinach wielodzietnych	156
c) Rodziny wielodzietne biedniejsze od biednych	157
4. Znaczenie rodziny wielodzietnej w społeczeństwie polskim	160
a) Rodzina wielodzietna potencjałem demograficznym społeczeństwa	160
b) Rodzina wielodzietna czynnikiem rozwoju gospodarczego	161
c) Rodzina wielodzietna środowiskiem pełniejszej socjalizacji	162
XI. Rodzina niepełna (<i>oprac. Stanisław Lachowski i Bogusława Lachowska</i>)	163
1. Charakterystyka demograficzna	163
2. Sytuacja materialno-bytowa	168
3. Rodzina niepełna jako środowisko rozwoju dziecka	170
4. Rodzina niepełna a szersze środowisko społeczne	173
XII. Rodzina - społeczeństwo - państwo	175
1. Rodzina a społeczeństwo	175
2. Rodzina a państwo	179
3. Pomocnicza i interwencyjna funkcja społeczeństwa-państwa wobec rodziny	182
XIII. Kierunki rozwoju polityki rodzinnej w polskim społeczeństwie	185
1. Wyrównywanie dochodów rodzinnych	186
2. Wyrównywanie dochodów rodzinnych	188
3. Rozbudowa i doskonalenie infrastruktury rodzinnej	189
4. Pomoc w pełnieniu przez rodzinę funkcji wychowawczej i kształceniowo-oświatowej	189
5. Doskonalenie organizacji życia społecznego	190
6. Ochrona i promocja wartości duchowych w życiu rodzinnym	191
7. Kształtowanie atmosfery szacunku dla małżeństwa i rodziny	191
Bibliografia	197